

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Etenduskunstide osakond

tantsukunsti õppekava

Laura Mander

**RAHVATANTSURÜHMA JUHENDAMISEST TARTU ÜLIKOOLI
VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA NÄITEL**

Tantsuõpetaja lõputöö

Juhendaja: MA Ele Viskus

Lubatud kaitsmisele:.....

(juhendaja allkiri)

Viljandi 2017

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. EELTINGIMUSED TANTSUPEO PROTSESSI ALUSTAMISEKS	5
1.1. Tantsupeo nõuded	5
1.2 Vajalikud eeltingimused TÜ VKA poolt	7
1.3 Nõuded rahvatantsurühma juhendajale.....	8
2. PROTSESSI ANALÜÜS.....	10
2.1 September kuni I ülevaatus.....	10
2.1.1 Tantsutehniline tase	12
2.1.2 Motivatsioon	12
2.1.3 Laager	13
2.2 I ja II ülevaatus vaheline aeg.....	15
2.3 Pärast teist ülevaatus.....	16
3. TÜ VKA SEGA- JA NEIDUDERÜHMA ARENG LÄBI AASTA	18
3.1 Tantsutehniline tase	18
3.2 Motivatsioon	19
3.3 Sotsiaalne aspekt.....	21
3.4 Lõppsooritus	22
4. RAHVATANTSURÜHMA JUHENDAMINE TÜ VKA'S	23
KOKKUVÕTE	26
KASUTATUD ALLIKAD	27
LISAD.....	28
Lisa 1 Küsimustik TÜ VKA sega- ja neiduderühma tantsijatele.....	28
SUMMARY	29

SISSEJUHATUS

Mäletan eredalt seda hetke lapsepõlvest, kui vaatasime koos vanaemaga televiisori vahendusel tantsupidu ning tema ütles, et: „Iga eestlane peaks korra elus tantsu- või laulupeol ära käima.“ Tantsupeod hoiavad ja edendavad kultuuri, ühendavad rahvast ning on samuti üheks eestlaste identiteedi alustalaks. Kuidas aga pääseda tantsupeole ning mida peab teadma ja arvesse võtma rühma juhendaja, kelle rühm osaleb tantsupeo protsessis? Antud töös püüangi vastata eelmistele küsimustele Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia (edaspidi TÜ VKA) sega- ja neiduderühma näitel analüüsides õppeaastat 2016/2017.

Töö esimeses osas toon välja tantsupeo nõuded protsessis osalemiseks, kooli huvi ja panuse sellesse ning vajalikud nõuded ja eelteadmised rahvatantsurühma juhendajale.

Teises osas analüüsin selle õppeaasta tantsupeo protsessi, mis on jaotatud kolmeks etapiks: september kuni I ülevaatus, I ja II ülevaatus vaheline aeg ning pärast teist ülevaatus. Nendes etappides omakorda keskendun käesoleva aasta näitel tantsutehnilisele tasemele, motivatsioonile, sotsiaalsele aspektile ja lõppsooritusele selleks, et hiljem üldistada rühma juhendaja tööd mõjutavaid faktoreid. Nende abil võtan kokku rahvatantsurühma juhendaja töökohustused ja aspektid, mida sellises institutsioonis rahvatantsurühma juhendades silmas peaks pidama.

Kolmandas peatükis analüüsin TÜ VKA sega- ja neiduderühma arengut läbi aasta, kasutades taaskord eelnevalt mainitud nelja aspekti.

Neljandas peatükis toon välja tegurid, mida TÜ VKA rahvatantsurühma juhendaja peaks teadma, osaledes rahvatantsurühmaga tantsupeo protsessis.

Järgnevast tööst on loodan saada ülevaate tantsupeo protsessiga seotud erinevatest aspektidest (kolme osapoole nõuded ja panus) ning TÜ VKA kahe rühma erinevustest nii tantsutehnilise taseme, motivatsiooni, sotsiaalse aspekti kui ka lõppsoorituse analüüsil. Nii analüüsile kui rühmade peal läbi viidud küsitlusele toetudes proovin kaardistada tegurid, millega tuleb arvestada tantsupeo protsessis rahvatantsurühma juhendades TÜ VKA's või sarnases institutsioonis.

1. EELTINGIMUSED TANTSUPEO PROTSESSI ALUSTAMISEKS

2017. aasta suvel toimub XII noorte laulu- ja tantsupidu „Mina jään“. Selles protsessis osaleb ka TÜ VKA sega- ja neiduderühm. Selleks, et suvel Kalevi staadionil kõik koos tantsida, tuleb täita nii mõnedki nõuded ja läbida mitmed etapid. Selles peatükis toon välja algtingimused suvisele noorte laulu- ja tantsupeole „Mina jään“ pääsemiseks. Toon välja eraldi tantsupeo nõuded, TÜ VKA huvi ja toetuse ning nõuded rahvatantsurühma juhendajale.

1.1. Tantsupeo nõuded

Tantsupeoprotsessis osalemiseks ning lõpuks peole pääsemiseks on rühmal vaja täita palju erinevaid norme. Esmalt peab olema olema kindel koosseis, mis koosneb segarühmade puhul 8 segapaarist ning neiduderühma puhul 12 tantsijast. Lisaks sellele tuleb jälgida ka vanusepiiri. Noortepeol peab 75% nii sega- kui neiduderühma koosseisust mahtuma oma sünnikuupäevadega ajavahemikku 1.oktoober 1995 kuni segarühmal 30.september 2000 ning neiduderühmal kuni 30.september 2001. (Tantsupeol osaleja info 2017) See tähendab, et segarühmas on lubatud vanusepiiri ületada neljal tantsijal rühma kohta ning neiduderühmas 3 tantsijal. TÜ VKA segarühm liigitub tantsupeo protsessis C segarühmade alla ning neiduderühm neidude kategooriasse. Kui kindla koosseisuga rühm on olemas, ootab neid ees kaks eelproovi ehk ülevaatust.

Esimeses eelproovis tuleb ette tantsida kõik liigitantsud ning kaks pärimustantsu. Liigitantsude ettetantsimine toimub kahe rühma kaupa ning pärimustantsud tantsitakse koos. Esimese eelproovi lõpus tehakse kohapeal parandused ja muudatused. Pärast esimest eelproovi saadetakse läbi elektroonilise registri tantsuõpetajatele nii rühma tagasiside kui ka üldine tagasiside kõigile. Mõlemas eelproovis tuleb ette tantsida rahvarõivastes. Sealjuures hinnatakse ka korrektset rahvariiede kandmist (korrektne rahvariide komplekt, komplekti juurde kuuluvad jalanõud, vöö kinnitamine, aluseliku pikkus, peakatte olemasolul selle kandmise oskust) (Tantsupeoprotsessi...2017, lk 30). Eelproovides fikseeritakse ka osalevate ja puuduvate tantsijate arv. (Tantsupeol osaleja info 2017) Sellel õppeaastal toimus esimene eelproov Viljandis 31.jaanuaril 2017.

Teise eelproovi ülesehitus ning nõuded on üsna sarnased esimesele. Taaskord tuleb ette tantsida kõik liigitantsud, üks pärimustants ning kahe eelproovi vahel õpitud ühistants. Seekord tantsitakse liigitantsud ette ühe rühma kaupa. Vaatamata sellele, et tantsupeoprotsessi eestvedajate seas läbi viidud uuring tõi välja selle kitsaskohana, siis pärast teist eelproovi enam tagasisidestamist ei toimu (Tantsupeoprotsessi...2017, lk 15).

„Ettetantsimist hindavad liigijuht ning vähemalt üks liigiassistent. Hinnatakse repertuaari esituse täpsust lähtuvalt tantsukirjeldustest ja liigijuhi esimese eelproovi tagasisidest, rühma tehnilist taset, rühma väljenduslikkust ehk kuidas õnnestub rühmal jutustada tantsu sisu, rühma üldist lavakultuuri, käitumist, rahvarõivaste korrektsust ja nende kandmise oskust. Kõigi hindamiskriteeriumite põhjal antakse rühma esinemisele koondhinne 10-palli süsteemist. Peole pääsemise aluseks on hinnete alusel moodustunud rühmade pingerida.“ (Tantsupeol osaleja info, 2017)

Kõigi tantsijate kohaolu teises eelproovis on eriti oluline, kuna seal fikseeritakse rühma lõplik tantsijate arv. 2017.aasta noortepeo teine eelproov Viljandis toimus 11.aprillil 2017.

Kuna tantsupidu on omalt poolt seadnud mitmeid nõudeid osalevatele gruppidele, peab ka TÜ VKA rahvatantsurühmade katuseorganisatsioon looma vajalikud tingimused nende täitmisteks. Kuna käesolev lõputöö viidi läbi TÜ VKA sega- ja neiduderühma peal, kirjutangi järgmises alapeatükis katuseorganisatsiooni poolt loodavatest eeltingimustest.

1.2 Vajalikud eeltingimused TÜ VKA poolt

Vaatamata sellele, kas parasjagu on tantsupeo aasta või mitte, on TÜ VKA vabaainete seas valikus rahvatants, mille eest on semestris võimalik saada 1,5 EAP'd. Kuna TÜ VKA on kõrgkool, kus tegeletakse (pärimus)kultuuri hoidmise ning edasi kandmisega, on tantsupeo aastal ka kool huvitatud nii enda esindatusest peol kui ka tantsupeol käimise traditsiooni jätkamisest. Selleks tagab kool vaba aine raames tantsijatele tantsutunnid tasuta¹, rahvarõivad, juhendaja ning püütakse tagada ka tantsutundide läbiviimiseks sobiv ruum.

Rahvatantsu vabaaine staatusega käib kaasas aga mitmeid probleeme. Esiteks pole rahvatants valikus ainuke vabaaine ning kattub ajaliselt ka mõne teise vabaainega. Seega on võimalik registreeruda kahele samaaegselt toimuvale ainele, kuid mis tingib selle, et hiljem tuleb ühest või teisest loobuda. Teiseks on tudengite osalemine vabaaines ka erineva eesmärgiga. Käiakse näiteks õppekava vabaaine mooduli täitmise eesmärgil, teised selleks, et saada tantsupeole, kolmandad võib-olla üldse kellegi teise pärast või kutsel. Seega erinevad rühmas tantsijate eesmärgid ja motivatsioon. Sellele lisaks võib tantsijate motiveeritust mõjutada ka nende oma panus ehk seotus rühmaga. Kuna aines osalemine on nõ tasuta ning osalemise eest saab ka ainepunkte, siis tantsijate ainukeseks omapoolseks panuseks jääb õppekava kohaselt vähemalt 75% ulatuses tundides osalemine. Lisaks eelpool nimetatud põhjustele on TÜ VKA rahvatantsurühmade koosseis iga aasta muutuv², mistõttu tuleb igal aastal alustada esmalt rühma ühtlustamisega nii tantsutehniliselt kui sotsiaalselt.

---

¹ 2013/2014. Õppeaasta sügisel jõustunud kõrgharidusreform ühtlustas kõigi sisseastujate jaoks tasuta kõrghariduse omandamise võimalused. (Haridus- ja teadusministeeriumi kodulehekülg, 16.05)

² Rahvatantsurühmade koosseis muutub igaaastaselt seoses tudengite immatrikuleerimise, eksmatrikuleerimise, vaba aine mooduli täitumise, jm põhjustel.

Vaatamata sellele, et kool soovib olla tantsupeol esindatud ja on omalt poolt loonud kõik vajaliku, esineb siiski väiksemaid probleeme tantsupeo protsessis osalemises. Kuna kool on loonud õpilastele rahvatantsus käimise jaoks vaba aine, loob see olukord eritingimused ka rahvatantsurühma juhendamisel. Sellest kirjutan lähemalt järgmises alapeatükis.

1.3 Nõuded rahvatantsurühma juhendajale

Rahvatantsurühma juhendaja kohtustused ja roll tantsupeoprotsessis on kõvasti ajamahukamad kui tavalistel aastatel. Toon välja erinevad ülesanded, millega lisaks tantsutundide ettevalmistamisele ja andmisele veel tantsupeoaasta jooksul tegelema peab:

- Õppeseminaridel osalemine
- Soojenduse jaoks muusika otsimine
- Õppeaasta alguses sobivate ruumide broneerimine
- Laagri korraldamine
- Rekvisiitide tellimine
- Koosseisu eest muretsemine
- Rahvarõivaste komplekteerimine (vestid, sõled) kanga otsimine
- Info jagamine
- Lisatundide planeerimine ja tegemine
- Õppeinfosüsteemi täitmine

Protsessi esimeseks sammuks on rühma(de) registreerimine tantsupeole, mis toimub juba umbes poolteist aastat enne pidu. Seejärel algavad seminarid, kus õpitakse selgeks vajalik repertuaar ning saadakse kätte õppematerjalid – tantsukirjelduste raamatud ja CDd. Esimene seminar toimub tantsupeo aastale eelneva õppeaasta kevadel ning teine sügisel. Lisaks kahele õppeseminarile oli sellel aastal veel ka kolmas õppeseminar, kus korraldati näidISRühma peal üle kõik parandused, vastati küsimustele ning õpetati ühistantsu „Kullakera kandjad“. Vaatamata sellele, et seminaril õpetatakse tantsupeo repertuaari tantsu, on üheks rahvatantsuõpetaja tähtsaimaks oskuseks just tantsukirjelduse lugemise oskus ning seejuures ka erinevate taktimõõtute tundmine. Üks murettekitavamaid aspekte

kogu protsessi juures on kindla koosseisu komplekteerimine ning selle hoidmine. Peale selle tuleb rühma juhendajal hoolitseda veel selle eest, et tantsijatel oleks korrektsed rahvarõiva komplektid, näiteks vajadusel otsida kangast, suhelda õmblejaga ja raamatupidajaga, edastada pidevalt infot tantsijatele ja hankida tantsupeoks vajalikke rekvisiite. Lisaks tuleb jälgida, et oleks korrektselt täidetud ka õppeinfosüsteem.

2. PROTSESSI ANALÜÜS

Selles peatükis võrdlen sega- ja neiduderühma toimimist kolmes etapis. Lõppeesmärgini jõudmiseks töötasime väiksemate eesmärkide täitmise nimel, seetõttu olen jaotanud õppeaasta mõtteliselt kolmeks – september kuni I ülevaatus; I kuni II ülevaatus ning aeg pärast teist ülevaatus. Rühmade esimese etapi eesmärgiks oli omandada tantsupeo repertuaar ning esitada see võimalikult puhtalt. Kõige intensiivsema ehk teise etapi eesmärgiks oli harjuda tantsudes tehtud muudatustega ning lihvida tantsud piisavalt heale tasemele, et teenida nende eest kõrged punktid, mis tagaksid pääsu tantsupeole. Viimase etapi peamiseks eesmärgiks oli hoida saavutatud tantsutehnilist taset, hoida meeles tantsupeo repertuaari tantse ja valmistuda nii Viljandi Öötantsupeoks 2017 kui ka Viljandimaa laulu- ja tantsupeoks 2017. Seejuures kirjutan rühmadest ja nende üldisest tasemest üldistavalt, mitte ei keskendu üksikjuhtudele.

2.1 September kuni I ülevaatus

Sügise esimesel tunnil küsisin tutvumisringis nii tutvumise kui ka põgusa ülevaate saamiseks kohaletulnutelt küsimuse: „Kas oled rahvatantsuga varem kokku puutunud ning kui jah siis kui palju?“. Küsimuse esimesele poolele vastasid enamus jaatavalt. Täiesti esimest korda olid uudistama tulnud vaid mõned, kuni viis inimest. Küsimuse teise poole vastused võib aga jagada kolmeks: väga paljudel oli seni ainuke kokkupuude rahvatantsuga olnud algklassides või põhikoolis, mõned on tantsinud paar aastat ning samuti oli pigem vähe neid, kes olid tantsinud rohkem kui viis aastat. Nende vastuste põhjal jagasingi rühma

taseme järgi mõtteliselt kolmeks: a) puutub rahvatantsuga kokku esimest korda, b) on rahvatantsu tantsinud kuni viis aastat ning c) on rahvatantsu tantsinud rohkem kui viis aastat. Miks valisin just viis aastat? See ei põhine mitte ühelgi uurimusel, vaid minu omal kogemusel ja arvamusel, et esimestel aastatel hakatakse alles mingisugust kehatunnetust kätte saama, olenevalt muidugi tundide arvust ja kestvusest nädalas ning sellest, kas inimesel on ka varasemaid tantsulise liikumise kogemusi. Sama küsitluse viisin läbi ka aasta lõpus, kus koosseis oli sügisega võrreldes muutunud. Võttes aluseks eelnevalt tehtud taseme jaotuse, näitasid tulemused, et 16st vastajast polnud preaguse koosseisu tantsijatest kunagi rahvatantsuga kokku puutunud 7 inimest, kuni viis aastat oli tantsinud 4 ja rohkem kui viis aastat 5 inimest (Küsimustik rahvatantsijatele 2017).

Õppeaasta alguses toimusid esimene kuu rahvatantsu vabaaine tunnid kõigile koos. Kuna neiduderühma soovijaid oli piisavalt palju, moodustasime eraldi neiduderühma ja segarühma. See kõik oli võimalik, kuna kool suutis võimaldada nii lisaajad kui ka ruumi, samuti olid olemas ka rahvariided nii sega- kui neiduderühmale. Tänu sellele on koolil võimalus ennast tantsupeol esindada kahe rühmaga. Seega tekkis samast algpunktist kaks rühma: sega- ja neiduderühm. Rühmade moodustamise hetkel, tantsis segarühmas üle 30 noore ning neiduderühma moodustasid 13 tantsijat. Neiduderühma koosseis on püsinud tänaseni sama, kuid segarühma koosseisus on aasta jooksul toimunud rühma tööd ja arengut mõjutavaid muutusi.

Kahe rühma tekkimise ajal oli rühmade üleüldine tantsutehniline tase üsna erinev. Neiduderühma moodustasid 5 tantsutudengit, 6 üsna pika rahvatantsu kogemusega neidu ning 2 vähese kogemusega neidu. Seega võib üldistada, et tegemist on keskmisest kõrgema tasemega rühmaga. Segarühmas oli aga tasemetevaheline spekter laiem. Tantsukunsti tudengeid oli segarühmas kaks. Pika rahvatantsu kogemusega tantsijad moodustasid rühmast umbes 1/3. Keskmise tasemega tantsijaid oli kõige suurem hulk ehk veidi alla 2/3 ning esimest korda puutusid rahvatantsuga kokku umbes veidi alla 10 inimese. Seega oleks segarühm sügisel liigitunud pigem algjate hulka.

2.1.1 Tantsutehniline tase

Vaatamata mõnede tantsijate väga heale tantsutehnilisele tasemele, alustasin sügisel mõlema rühmaga esmalt kõige lihtsamate põhisammude õppimisest. Esialgse rahuliku tempoga on näiteks algajatel võimalik tutvuda ning harjuda erinevate taktimõõtudega, mis esinevad erinevates põhisammudes. Algaja jaoks on tähtis kuulata muusikat ning aru saada oma keha liikumisest koos sellega. Muusika kuulmise ja sellesse tantsimisel oli probleeme nii mõnelgi segarühma tantsijal. Kui tantsija tajub muusikat, siis on võimalik hakata arendama ka koordinatsiooni, mis üldiselt on nõrk külge enamus inimestel. Lisaks koordinatsioonile ning muusikalisele kuulmisele on oluline ka füüsiline valmisolek, mis areneb tund tunnilt. Füüsiline võimekus oli nii sega- kui neiduderühma tantsijatel juba sügisel üsna hea. Erinevalt segarühmale, kus aeglasem soojendus ning põhisammude õppimine kestis kauem, sain neiduderühma puhul üsna kiiresti moodustada käsitletud põhisammudest ka kombinatsioone. Nagu eelnevalt mainitud, oli neiduderühma tase üsna kõrge ning seetõttu ei esinenud nende seas ka inimesi, kellel oleks muusikasse tantsimine keeruline. Esimesed kuu aega pühendasin segarühmas rühma taseme ühtlustamise eesmärgil soojendusele ning treeningu osale edaspidisest rohkem aega. Lisaks erinevusele tunni esimeses osas alustasime segarühmaga õppeaastat tantsupeo repertuaari kõige lihtsamast ning seevastu neiduderühmaga kõige raskemast tantsust.

2.1.2 Motivatsioon

Kuna motivatsioon tantsutundides käia on oluline faktor, käsitlen järgnevalt rühmade sarnasusi ja erinevusi motivatsiooni osas. Lisaks väga erinevale tantsutehnilisele tasemele kahe rühma vahel on ka tantsijate motivatsioon nendes rühmades käia erinev. Kuna neiduderühmas on justkui kõik iseenda eest ehk ei ole paarilisi, siis on seal ka erinevaid motivatsiooni küsimusi vähem. Üheks motivatsiooniks või boonuseks on kindlasti vabaaine punktide saamine. Kõige suurem motivatsioon aga on neiduderühma puhul soov lihtsalt tantsida ning tantsupeole pääsemine (Küsimustik rahvatantsijatele 2017). Neiduderühmast ei ole aasta jooksul mitte kedagi ära läinud ning tundub, et tegu on

suuresti üsnagi ühtehoidva grupiga. Kuna pea pooled neist õpivad ühel kursusel ning väga paljud elavad ühiselamus, suhtlevad nad ka tunniväliselt.

Erinevalt neiduderühmale on segarühmas osalemise motivaatorid laiema spektriga. Kuna segarühmas käimiseks ja tantsupeole pääsemiseks on vajalik ka tantsupartner, sattusid sügisel rühma kellegi teise kutsel inimesed, kes ehk ise ei oleks selle mõtte peale tulnud. Seetõttu oli nii mõnegi poisi motivaatoriks või eesmärgiks just oma sõbranna aitamine või talle meelehea tegemine. Kui ühe motivaatorina analüüsida ka tantsupidu ja sinna pääsemist, siis võib arvata, et sinna jõudmise tegelikku pingutuse suurust ja vastutust rühma ees on raskem ette kujutada nendel tantsijatel, kes seal kunagi käinud polnud. Kuna segarühma lõppkoosseisust oli tantsupeol varem käinud vaid 4 inimest, siis on seda ülejäänute jaoks ilmselt ka keerulisem tõsise motivaatorina võtta. (Küsimustik rahvatantsijatele 2017). Samaselt neiduderühmale toimisid siingi motivaatorid nagu ainepunktide saamine ning tantsupeole pääsemine. Samuti võib ühe eesmärgina lugeda ka lihtsalt toredat ajaveetmist ning kehalist aktiivsust. Erinevalt neiduderühmast ei ole segarühmas sotsiaalne aspekt nii tugevasti juurdunud. Näiteks on segarühmas inimesi väga paljudelt erialadelt ning kursustelt, samuti mõjutab sotsialiseerumist ka aasta keskel toimunud koosseisu muutus. Seetõttu on selle rühma puhul paljudel kokkusaamise ajaks just rahvatantsu tund ning väljaspool seda väga palju ei suhelda. See võib olla üks põhjuseid rühma koos püsimise probleemide tekkimisel.

2.1.3 Laager

Detsembri alguses toimus mõlemale rühmale ühine kolmepäevane rahvatantsu laager, mis sai kokku lepitud õppeaasta teisel tunnil. Laagri eesmärkideks olid enne pikka jõuluvahetust läbi võtta kõik tantsupeo repertuaari tantsud ning teha üksteisega rohkem tutvust, et kasvatada ka grupi ühtekuuluvustunnet. Vaatamata sellele, et mina kui rühma juhendaja tegelesin korralduse ja enamuse ajakava täitmisega, said siiski laagri korda minemisse kaasatud ka tantsijad. Moodustasin vabatahtlikest meeskonna, kes vastutas teisel õhtul läbiviidavate mängude ning nende jaoks vajalike asjade hankimise eest. Hea on

delegeerida ülesandeid, sest ka see aitab inimestel rohkem kaasuda ja ise vastutust võtta millegi eest. Lisaks endale kutsusin laagrisse külalisõpetajana kaastudengi, kes viis läbi klassika tunni. Vaatamata sellele, et antud tund oli kõigie esimeseks klassika tunniks elus, olid tantsijad põnevil ning tundsid, et kasutasid lihaseid, mille olemasolust neil isegi aimu polnud. Üldiselt oli laagri rõhk tantsupeo repertuaari tantsude õppimisel ja neiduderühma puhul juba ka puhastamisel. Kui esimesel päeval alustasime laagrit vaid segarühmaga, siis laupäeva hommikul alustasime juba kahe rühmaga, et veeta üks töökas nädalavahetus Kalmetu koolis. Graafik oli tihe eelkõige minu jaoks, kuna külalisõpetajaid oli vaid üks, kes andis kummalegi grupile ühe tunni. Seega suurim rõhk laagris oli tantsimisel. Samas olid ka pooleteise tunnised söögipausid üsna hea aeg, et puhata ja seedida. Lisaks trennile ja söömisele toimus laupäeva õhtul väga meeleolukas õhtuprogramm.

Vahetult enne laagrit hakkasid aga ilmema probleemid – neli poissi ehk pool segarühma meeste koosseisust otsustasid rühmast lahkuda. Lahkumise peamiseks põhjuseks oli motivatsiooni puudus, kuna olid rühma tulnud kellegi teise kutsel. Vahemärkusena olgu öeldud, et esimese kuu ajaga kadus vaikselt ka teisi ning selleks hetkeks polnud enam alles esialgset 30 inimest. Laagri mõttekus oma eesmärgi täitmise mõttes oli suure küsimärgi all, kuid viisime selle siiski läbi. Kõike olulisem kordaminek laagri läbiviimise juures oli ühiselt veedetud aeg, läbi mille said tantsijad nii oma kui ka kahe rühma vahel rohkem tuttavaks. Lisaks sellele, sai siiski poolelgi täidetud ka esimene eesmärk. Kuna laagris saime trenni teha võimlas, said neid esimest korda tantsida rekvisiitidega tantsu piisavalt suurte vahedega, kartmata et keegi kedagi pihta lööb.

Ees ootasid jõulud ja pikk vaheaeg, samuti uute noormeeste leidmine, kuna ülevaatuseni oli jäänud kuu. Õnneks said uue noormehed leitud ning jaanuari alguses alustasime nendega nullist nii füüsiliselt kui sotsiaalselt esimeseks ülevaatuses valmistumist. Seetõttu oli jaanuar kuni ülevaatuseni tihedalt täis pikki lisaproove, et taaskord lisaks tantsude õppimisele ka rühma taset ühtlustada. See olukord pani taaskord proovile kogu rühma motivatsiooni ning ühtehoidvuse. Samal ajal olid aga juba detsembris laagrisse tulles neiduderühma tantsijatel kõik tantsud selged ning saime tegeleda puhastamisega. Lisaproove nendel vaja polnud.

Esimene ülevaatus toimus 31.jaanuaril 2017. Neiduderühm esitas kõik tantsud väga hästi ning üldpilt oli puhas. Tagasisidena tehti parandusi vähe ning edasi pidime töötama vaid muudatuste kallal. Segarühma puhul oli aga tunda, et tantsijad ei tunne ennast veel kindlalt ning üldpilt polnud samuti eriti puhas. Parandusi ning muudatusi oli üsna palju, millega edasi tööd teha. Üldiselt oli mõlema rühma jaoks päev täis positiivset elevust ning hea oli näha ka teisi rühmasid ja nende taset.

Üldistavalt võib öelda, et esimesel etapil paranes segarühma tantsutehniline tase vähesel määral. Seoses koosseisu muutusega, oli endiselt probleem ka motivatsiooniga. See tekitas omakorda raskusi sotsiaalses aspektis mõjutades ka lõppsooritust. Neiduderühmal oli tantsutehniline tase esimese etapi lõpuks juba hea. Nende kõrge tase ning tihe omavaheline suhtlus hoidsis üleval ka motivatsiooni. Seega oli neiduderühma lõppsooritus esimesel ülevaatusel samuti hea. Vaatamata samadele algtingimustele olid mõlemad rühmad esimese etapi lõppedes väga erineval tasemel nii tantsutehnilist, motivatsiooni, lõppsooritust kui ka sotsiaalset aspekti arvestades.

2.2 I ja II ülevaatus vaheline aeg

Käesolevas alapeatükis eraldi motivatsiooni ja tantsutehnilise taseme alapeatükki ma vajalikuks eraldi välja tuua ei pidanud. Eelmises peatükis said need mõlemad aspektid laiemalt käsitletud ning I ja II ülevaatus vahelisel ajal nendes märgatavaid probleeme ei esinenud.

Esimene ülevaatus toimus 31.jaanuaril 2017 ning teine 11.aprillil 2017. Seega on selles alapeatükis käsitletava aja periood eelmisest lühem kestes kaks ja pool kuud. See oli aeg, et viia sisse parandused ning samuti muudatused uue ülevaatus jaoks. Vaatamata nõ

õppetundidele enne esimest ülevaatus, esines probleeme kohalkäimisega ka teisel perioodil.

Semestri alguses võtsime mõlema rühmaga väikese puhkuse tantsupeo repertuaari tantsudest ning keskendusime rahvusvahelisel tantsupäeval ehk 29.aprillil 2017 aset leidvale Viljandi Öötantsupeole. Õppisime Viljandi Öötantsupeo repertuaari kuuluvaid folkloorseid tantse ning mõlema rühmaga ka ühe uue autoritantsu. Sarnaselt sügissemestri algusele pühendasin taaskord rohkem aega ka soojendusele ja treeningule, rikastades seda veel idla süsteemi harjutustega. Treeningu osa koosnes lisaks lihtsatele soojendusharjutustele ka juba veidi keerukamatest põhisammukombinatsioonidest, mis arendasid lisaks põhisammutäpsusele veel koordineerimise ning vastupidavust. Segarühma jaoks olid uued kombinatsioonid väljakutset pakkuvad nii koordineerimise kui ka muusikasse tegemise mõttes. Neiduderühma jaoks olid aga needki harjutused kiiresti omandatavad. Neiduderühma kõrgema taseme tõttu tuli nende jaoks uusi ja veelgi keerukamaid kombinatsioone välja mõelda, et pakkuda neile pidevalt uusi väljakutseid ning arenemisruumi, mis motiveeriks neid rühmas käima. Seejärel tuli selgeks õppida uus ühistants ning asuda repertuaaritantsude muutuste ja paranduste kallale. Taaskord osutus see üsna keerukaks segarühma puhul, kuna kevade lähenemisega kahanes ka inimeste arv tundides. Seda seetõttu, et kõnealune periood kattus üldainete ploki toimumiskordade lõppemisega, praktikaagade kattumisega, jne. Seetõttu toimusid ka vahetult enne teist ülevaatus lisaproovid, et harjuda muudatustega. Neiduderühmas said aga muudatused õigeaegset tehtud ning nendega harjutudki. Teisel ülevaatusel sooritatuga võib mõlema rühma puhul vaatamata nende protsessi raskustele rahule jääda. Ootuspäraselt sai neiduderühm maksimumi lähedased punktid ning segarühm samuti keskmisest veidi kõrgema tulemuse.

2.3 Pärast teist ülevaatus

Pärast teist ülevaatus jätkusid tunnid ning algas ettevalmistus Viljandi Öötantsupeoks. Selleks õppisime mõlema rühmaga ära kümme folkloorset tantsu ning kummagi rühmaga ühe autoritantsu. Kaks nädalat pärast teist ülevaatus said võib-olla nii mõnedki

oma esimese tantsupeo kogemuse. Mõlemad rühmad osalesid 29.aprillil 2017 toimunud Viljandi Öötantsupeol. Loodan, et see andis juurde indu, motivatsiooni kui ka ühtekuuluvustunnet oma grupiga. Pärast Öötantsupidu hakkasid ettevalmistused 3.juunil 2017 toimuvaks Viljandimaa tantsupeoks ning alustasime mõlema rühmaga Mait Agu tantsu „Põhjamaa“ õppimist. Samuti püüdsin mitmekesistada ka soojenduse ja treeningu osa, suurendades seal juba eelneval perioodis tutvustatud Idla süsteemi ja harjutuste osakaalu. Idla treeningsüsteem täitis minu hinnangul suurepäraselt oma eesmärgi – peidetud kujul parandab nii koordiantiooni kui ka vastupidavust, seda kinnitas ühe tunni lõpus ka üks rühma tantsijatest.

3. TÜ VKA SEGA- JA NEIDUDERÜHMA ARENG LÄBI AASTA

Selles peatükis analüüsin kahe, samadel algtingimustel alustanud rühma arengut tantsupeoprotsessis läbi õppeaasta võrreldes neid neljas kategoorias: tantsutehniline tase, motivatsioon, sotsiaalne aspekt ning lõppsooritus. Arvesse tuleb aga võtta, et need neli kategooriat mõjutavad läbiseaga ka üksteist. Näiteks mõjutab hea tantsutehniline tase motivatsiooni kohal käia ning seeläbi on ka lõppsooritus parem. Kui motivatsiooni ei ole, võib arvata, et ka tantsutehniline tase ning lõppsooritus jäävad lõpuks nõrgemaks. Kuna igaaaastaselt rühma koosseis muutub, siis võib juhtuda, et mõlema rühma tantsutehnilised tasemed võivad kategooriliselt erineda iga aasta – kui sellel õppeaastal oli neiduderühma algtase juba väga hea, kuna seal tantsisid enamus eelneva kogemusega tantsijad, ei pruugi see tähendada, et ka järgmisel aastal neiduderühm nii tugev ja motiveeritud on. Samamoodi võib olla ka segarühm motiveeritum ning parema tantsutehnilise tasemega. Hetkel vaatlen TÜ VKA sega- ja neiduderühma sellel õppeaastal ning proovin üksteisest eraldi analüüsida nelja aspekti.

3.1 Tantsutehniline tase

Õppeaasta esimesel kuul toimusid rahvatantsutunnid kõigile huvilistele koos. Nendes tundides tegelesime rahvatantsu põhisammustiku tundma õppimisega, koordinatsiooni arendamisega ning tegime juba tutvust ka ühe tantsupeo repertuaaritantsuga. Rühmade tekkimise hetkest peale olid kaks rühma tantsutehnilise taseme poolest üksteisest üsna

erinevad. Segarühma tantsutehniline tase oli võrreldes neiduedrühmaga märgatavalt madalam.

Selleks, et ühtlustada segarühma tantsutehnilist taset pühendasin esimese kuu suuresti põhisammude õppimisele ning muusikasse tantsimisele. Kuna nii mitmedki inimesed puutusid (rahva)tantsuga esimest korda kokku ning kuidagi on ka algajale vaja tekitada edasiseks motiveerimiseks eduelamust, valisin esimeseks repertuaaritantsuks rahulikuma ning lihtsamate põhisammudega tantsu. Erinevate motivatsiooni probleemide tõttu püsis segarühma tantsutehniline tase kuni esimese ülevaatuseni kõikuv, kuid aeglaselt siiski paranev. Enne jõuluvahetajale minekut olid küll kõik repertuaaritantsud läbi võetud, kuid probleeme oli nii sammu- ja joonisepuhtusega kui ka kombinatsioonide järjekorraga. Suur hulk tantsude puhastamiseks mõeldud lisaproove enne esimest ülevaatuset tõstis aga rühma taset hüppeliselt. Võib öelda, et ülejäänud õppeaasta jooksul ehk siis esimese ülevaatuset järgselt tõusis segarühma tantsutehniline tase veel vaid vähesel määral, kuna püsisid motivatsiooni probleemid ning võib-olla tunnetati, et teatud tase on saavutatud.

Neiduderühma algtaase oli väga hea - nende koordineerimine ning füüsiline tase oli heal tasemel, neil olid juba olemas algteadmised põhisammudest ning muusikasse tantsimine polnud neile samuti probleemiks. Seetõttu sain nendega liikuda lisaks pidevalt keerukamate põhisammu kombinatsioonide sooritamisele ka tantsude õppimises üsna kiiresti edasi. Repertuaaritantsud olid omandatud detsembri alguseks. Edasi tegelesime tantsude põhisammude puhastamisega ning muude detailidega nagu pea liikumine jne. Neiduderühma puhul oli märgata suuremat arengut mittetantsutudengite seas.

3.2 Motivatsioon

Motiveerituse tase on kahel rühmal olnud esimesest tunnist alates märkimisväärselt erinev. See puudutab nii kohalkäimise motivatsiooni kui ka tunnis olemist. See on ka nendest neljast ainuke aspekt, mis on üldjoontes püsinud muutumatuna läbi aasta mõlemal rühmal.

Pärast õppeaasta esimesi tunde hakkas vaikselt kohalkäijate arv kahanema. Nende seas oli nii äraminejaid kui ka lihtsalt puudujaid. Segarühma kaoatilise kohalkäimise tõttu oli pea neli kuud võimatu paika panna tantsudes kindlaid kohti, mis takistas rühma edasi jõudmist. Kõige kriitilisem moment sellel õppeaastal segarühma jaoks oli detsembri alguses, vahetult enne laagrit kui mitmed inimesed teatasid rühmast lahkumisest ning osad laagrist mitte osavõtmisest. Teisalt oli see hetk ka üks ühtehoidvamaid momente järele jäänud rühma jaoks – ühekoos asusime uute inimeste otsingutele ning leidsime need õnneks üsna kiiresti. Vaatamata sellele, et viimaks oli olemas kindel koosseis, jäi tundidest osavõtt siiski kesiseks. Eriti motiveeritud oli rühm alles umbes nädal enne esimest ülevaatuset, kui tegime veel viimaseid lisproove. Lisaks kohalkäimise probleemile esines segarühma puhul muresid ka tunnis kaasa tegemise ja -mõtlemisega. Rühmas oli mitmeid tantsijaid, kes oma rahutu loomu tõttu ei suutnud piisavalt keskenduda ja uut materjali omandada ning takistasid ka teistel seda tegemast. Selline käitumine takistas samuti rühma edasijõudmist ning tõmbas alla ka kaastantsijate motivatsiooni. Viimati mainitud probleemi lahendamisel oleks olnud suur roll ka minul kui õpetajal, tagades rühmas suurema distsipliini nagu enamik vastajatest on soovitusena järgmiseks aastaks välja toonud. Vaatamata eelpool mainitule, peavad enamus tantsijatest TÜ VKA segarühmas tantsimas käimise juures kõige positiivsemaks punktiks füüsilist aktiivsust ning motivatsioonina tantsupeole jõudmist. (Küsimustik rahvatantsijatele 2017) Siin aga tekivad minu arvates käärid nende mõtete ja soovide ning tegude vahel.

Neiduderühmas seevastu motivatsiooni probleemide esinemist ma ei täheldanud. Puudumiste arv oli minimaalne – ühel inimesel keskmiselt 2-3 korda semestri jooksul. Samuti oli osavõtt tunnist maksimaalne – kõik olid pidevalt tunnis oma mõtetega kohal ning küsisid täpsustavaid küsimusi. Kui lähtuda tagasiside küsitlusest, motiveeris neidusid aasta jooksul kõige enam soov tantsida ning jõuda tantsupeole (Küsimustik rahvatantsijatele 2017).

3.3 Sotsiaalne aspekt

Sotsiaalset aspekti on nendest neljast mõõta ja analüüsida ilmselt kõige keerulisem, kuna tegelikult puudub mul ülevaade tantsijate tunnivälisest ajast ja suhtlusest ning teen vastavad järeldused toetudes tundides nähtule ning aasta lõpus läbi viidud küsitlusele.

Sügisel, kui enamus näod olid mulle võõrad, oli tähelepanekuid teha keerulisem. Hiljem olen aga aru saanud, et segarühmas on väiksemad grupid, kes omavahel võib-olla tihedamini suhtlevad ning on need, kes suhtlevad pea kõigiga ning need, kes väljaspool tunde selle seltskonnaga üldse ei suhtle. Üksteise parema tundmaõppimise eesmärgil sai korraldatud ka laager, kus ma usun, et osaliselt see eemärk ka täitus. Osaliselt seetõttu, et pärast laagrit ühines rühmaga neli uut inimest, kes olid küll leitud nii minu kui tantsijate endi sõprade seast, kuid polnud kogu rühmaga siiski veel tuttavad. Pärast kindla koosseisu paika saamist tundus mulle, et rühm sai tundides küll üsna hästi läbi, kõik suhtlesid omavahel, kuid väljaspool tunde väga palju kokku ei puututa. Vaatamata minu analüüsile on aga enamus vastanutest positiivse joonena TÜ VKA segarühmas tantsides välja toonud just hea seltskonna (Küsimustik rahvatantsijatele 2017).

Neiduderühmas olid juba sügisel minu jaoks enamus näod tuttavad. Kuna neid oli ka ainult 13, oli rühma hoomamine ja tähelepanekute tegemine kergem. Esialgu kartsin, et selle rühma sotsiaalseks miinuseks võib saada see, et peaaegu pool rühmast on kursusekaaslased ja tantsijad. Kartsin seda seetõttu, et kui minnakse kuhugi uude kohta juba oma seltskonnaga, ei nähta sotsialiseerumiseks nii suurt vajadust. Õnneks oli kõik vastupidi. Kui sügisel oldi tundides pigem tagasihoidlikud, siis neiduderühma puhul oli selgelt näha laagri ühendavat mõju. Alles seal sai ära õpitud nii mõnegi rühmakaaslase nimi. Hiljem olen kuulnud, et paljud neist elavad ühiselamus ning veedavad seoses sellega palju aega ka tunniväliselt koos. Minu tähelepanekuid toetavad ka küsitlustest saadud vastused, kus lugu peetakse heast seltskonnast kui ka ühtehoidvast ja tugevast grupist, kellega koos sihikindlalt eesmärgi poole liikuda (Küsimustik rahvatantsijatele 2017).

3.4 Lõppsooritus

Lõppsooritust võrdlen rühmadel kahe esimese etapi lõpus, kui toimusid ülevaatused. Esimene lõppsooritus toimus seega 31.jaanuaril 2017 ning teine 11.aprillil 2017. Mõlemad ülevaatused läksid küll edukalt mõlema rühma jaoks, kuid erinevusi siiski oli. Esimesel ülevaatusel, kui ette tantsiti kahe rühma kaupa oli esimese ette astumise pinge suur, kuid seda leevendas teadmine, et keegi tantsib samal ajal veel.

Segarühmal esines vigu nii põhisammu puhtuses, koos tantsimises ja kohati ka tantsujärjekorra meeles hoidmisel. Rahvariided olid õnneks aga korrektsed ning hästi kantud st näiteks seda, et alusseelikut polnud seeliku serva alt näha, vöö oli hästi kinnitatud, tüdrukute pärjad olid õigesti peas ega tulnud ära. Neiduderühmal esines esimesel ülevaatusel samuti väiksemaid vigu põhisammupuhtuses. Muidu tantsisid nad rühmana väga ühtlaselt ning ka nendel polnud riiete kandmisega probleeme.

Teisel ülevaatusel oli pinge sellevõrra suurem, et tantsud tuleb esitada ühe rühma kaupa, mille eest saadi nüüd ka punkte. Paraku tekitas selline pinge taas olukorra, kus tantsujärjekord oli nii mõnelgi segarühmast hetkeks peast pühitud. Samas oli teisel korral pilt palju ühtlasem ning kiita saadi väljenduslikkuse eest. Neiduderühma lõppsooritus oli teisel ülevaatusel samuti paranenud. Neiud tantsisid hea energiaga, ühtlaselt ning täpselt, pärast mida nii neid kui ka juhendajat eraldi kiitma tuldi. Segarühm teenis teisel ülevaatusel 10 punkti skaalal 8.01 punkti ning neiduderühm 9,4 punkti, millega tagasid mõlemad rühmad endale pääsu tantsupeole.

Segarühma näitel võib öelda, et kuna nende tantsutehniline tase ning motivatsioon on kogu õppeaasta püsinud keskmisena, oli ka nende lõppsooritus 8,01 punktiga kehvem kui neiduderühmal. Neiduderühmas, kus aga enamus tantsijad on hea tantsutehnilise tasemega, mis on neid motiveerinud koos töötama, oli lõppsooritus 9,4 punktiga väga kõrge.

4. RAHVATANTSURÜHMA JUHENDAMINE TÜ VKA'S

Selles peatükis kirjutan sellest, mida tuleks arvesse võtta rahvatantsurühma juhendajal, kes juhendab rühmasid TÜ VKA's või sarnases institusioonis. Käsitlen nii nõudeid ja võimalusi seoses tantsupeo protsessiga kui ka rühma toimimise erinevaid faktoreid, mida rühma juhendades meeles pidada. Kuna tegu on üliõpilastega ehk täiskasvanutega, siis lisaks eelnevale vaatlen täiskasvanute rühma õpetamisprotsessi ka läbi baasteadmiste andragoogikast.

Kui esialgu tundub, et rahvatantsurühma juhendamine tähendab vastavasisuliste tantsutundide läbiviimist, siis olles selle protsessi nüüd aasta jooksul läbi teinud, oskan välja tuua veel mitmeid möödapääsmatuid tööülesandeid, mis selles ametis töötades täita tuleb. Asudes juhendama rahvatantsurühma TÜ VKA's tuleb arvestada nii institutsiooni eripäraga kui ka tantsupeo aastal tantsupeo nõuetega. Nagu alapeatükis 1.1 mainitud, tuleb osalemiseks tantsupeo protsessis juhendajal komplekteerida koosseis ning hoolitseda selle eest, et kõik tantsijad mahuksid ka vanuselisel kategooriasse. Segarühmad liigituvad enamasti C-segarühma kategooriasse, kuna nende vanuseline raam on 16-22 aasta vahel ning võib üldistada, et rahvatantsu ainet võtavad vaba ainega enamasti 1.-2. kursuse tudengid, kes on enamasti 18-20 aastased. Sama vanuse ülempiir kehtib ka neiduderühmale, kelle seas samuti enamasti tantsivad nooremate kursuste neiud. Kui need tingimused on täidetud, tuleb hakata õpetama tantse ning üle kontrollida rahvariiete ning vajalike jalanõude olemasolu. Nende puudumisel asuda probleemi lahendama.

Lisaks tantsupeo esmaste tingimuste täitmisele tuleb suhelda ka koolis erinevate inimestega nagu näiteks üldainete õppekorralduse spetsialistiga, et planeerida tunniplaani, broneerida tantsutundide läbiviimiseks vajalikke ruume, kontrollida ÕIS'is (õppeinfosüsteemis) aine korraldust ja arvestusi ning muidu jooksvaid küsimusi; sekretäri ja raamatupidajaga, kuna kool kui rahvatantsurühma katuseorganisatsioon hoolitseb rekvisiitide, riiete, sõitude, jne arvete maksmise eest; projektspetsialistiga, kui soovin korraldada näiteks laagrit või tellida bussi tantsupeole sõitmiseks; rahavariiete lao hoidjaga, jne. Samas tekitab selline suur tugistruktuur kindla tunde – probleemi või küsimuste tekkimisel on alati olemas keegi, kelle käest abi ja nõu küsida.

Kuna tegu on ülikooliga, mis tähendab, et iga-aastaselt lahkub koolist ning astub kooli sisse terve hulk inimesi. Nominaal õppeaeg on neli aastat, seega ei püsi enamugugi tantsurühmas kauem kui õppeaeg seda lubab. See põhjustab ilmselgelt muutusi rahvatantsurühma koosseisus ning seetõttu ka tasemes. Lisaks on tegu vabaainega, mistõttu võib juhtuda, et vabaaine plokki ainepunktide täitumisel kaob motivatsioon vabaainete plokist õppeaineid enam võtta. Seoses sellega, et tegemist on vabaainega, rühma tase on kõikumine ning erialade praktikad toimuvad tihti teistes linnades, tuleb valmis olla selleks, et puudutakse palju, mistõttu tuleb tantsupeo aastal rühma piisava taseme saavutamiseks teha ka lisatrenne. Rühma motiveeritusele, ühtehoidvusele ning seeläbi ka suuremale kohalikäijate protsendile aitavad kaasa kindlate traditsioonide loomine nagu näiteks laagri korraldamine vms.

Seoses igaaastase koosseisu muutusega, tuleb pidevalt tegeleda nii tantsutehnilise taseme ühtlustamisega, motivatsiooni küsimuste kui ka sotsiaalse aspektiga. Vaatamata sellele, et TÜ VKA rahvatantsu aines osalevad täiskasvanud inimesed, kes on sinna tulnud vabatahtlikult, tuleb arvestada eelkõige motivatsiooni probleemidega. Rühmaga liitutakse erinevatel põhjustel: füüsilise koormuse, ainepunktide, uue kogemuse ja õppimise, sotsiaalsetel, jne eesmärkidel ja põhjustel. (Täiskasvanute koostöö/ Andragoogika, lk 18-19) Sellest lähtuvalt võiks eeldada, et täiskasvanud õppija on järjekindel, motiveeritud ning seeläbi ka distsiplineeritud ja keskendumisvõimeline. Täiskasvanu jaoks on õpetaja kui võrdne partner, suunaja, inimene kellega koostööd teha (*ibid*, lk 15-16). Vaatamata eeltoodud täiskasvanud õppija omadustele esineb TÜ VKA rahvatantsurühmas probleeme just nimelt nendega – järjekindlus, motiveeritus, distsiplineeritus ja keskendumisvõime.

Erinevalt andragoogika põhitõele, kus täiskasvanute õpetaja on pigem võrdne partner ja suunaja, tuleb läbiviidud küsimustikust välja, et TÜ VKA rahvatantsurühmas käiv tudeng ootab õpetajalt hoopis karmikäelisust (Küsimustik rahvatantsijatele 2017). See kõik võib olla tingitud sellest, et rahvatantsu rühm koosneb suuresti esmakursuslastest, kes on ülikooli tulnud otse keskkoolist ning harjunud süsteemiga, kus õpetaja ütleb ja õpilane teeb.

Kõike eelpool toodut arvesse võttes võib üldistada, et rahvatantsurühma juhendaja TÜ VKA's peab arvesse võtma institutsioonilisi eripärasid, täites ÕIS'i ning rääkides eelnevalt läbi kõik sammud ja otsused, mis puudutavad näiteks millegi ostmist või väljasõitu, institutsioonilisest eripärast tekkivat igaaastast rühma koosseisu muutumist ning seetõttu ka taseme kõikumist. Samuti peab valmis olema panustama väljaspool tantsutundide läbiviimist tantsupeo protsessi ajal õppeseminaridel käimisele, kooli tugistruktuuriga suhtlemisele kui ka lisatundide organiseerimisele ja läbiviimisele. Samas ei saa aga eeldada, et tudengid on alati motiveeritud täiskasvanud õppijad, vaid peab tegelema lisaks tantsuõpetamisele veel ka tudengite motiveerimise ja sotsiaalse ühtlustunde tekistamisega.

KOKKUVÕTE

Antud lõputöös otsisin vastuseid küsimustele: mida peab peab teadma ja arvesse võtma rühma juhendaja, kelle rühm osaleb tantsupeo protsessis? Töö praktilise osas viisin läbi TÜ VKA sega- ja neiduderühma peal, kirjalikus osas analüüsisin tantsupeo protsessis osalevate rühmade juhendaja tööd ja TÜ VKA rahvatantsurühmade arengut 2016/2017 õppeaastal. Analüüsis lähtusin tehtud praktilisest tööst ning analüüsisin seda küsimustiku ja teiste kirjalike allikate toel.

Võib öelda, et rahvatantsurühma juhendaja peab olema veel mitmes ametis lisaks tantsuõpetaja ametile – suhtlema vajalike institutsionaalsete ametikohtadega, hoolitsema rahvarõivaste ja treeningruumide eest, osalema mitmetel õppeseminaridel ning tegelema tantsijate motivatsiooniga. Lisaks leidis kinnitust, et motivatsioon, tantsutehniline tase ja sotsiaalne aspekt on rahvatantsurühmades väga läbipõimunud ning mõjutavad üksteist. Seega peab rahvatantsurühma juhendaja olema teadlik kõikidest tantsupeoprotsessi mõjutavatest teguritest.

KASUTATUD ALLIKAD

Haridus- ja teadusministeeriumi kodulehekülj. 2017.

<https://www.hm.ee/et/tegevused/korgharidus/oppimine>, (16.05.2017)

Küsimustik rahvatantsijatele. 2017. (Tulemused autori valduses).

Tantsupeol osaleja info. 2017. <http://2017.laulupidu.ee/tantsupidu/tantsupeol-osaleja-info/>, (15.05.2017).

Tantsupeoprotsessi tunnused ja tegevusmudel: uuringuaruanne. 2017.

<http://www.praxis.ee/wp-content/uploads/2016/03/Tantsupeoprotsessi-tunnused-ja-tegevusmudel-uuringuaruanne.pdf>, (22.05.2017)

Täiskasvanute koolitus/ Andragoogika. *s.a.* https://docs.google.com/document/d/1siz-86hT2SRO7IEN00i36GoTiFZfmbXZXIVNR4Po4Ps/edit?hl=en_US&pli=1#,

(24.05.2017)

LISAD

Lisa 1 Küsimustik TÜ VKA sega- ja neiduderühma tantsijatele

1. Kas olid enne TÜ VKA rahvatantsu rühmaga liitumist rahvatantsu tantsinud? Kui jah, siis kui kaua ja kus?
2. Kui vastasid eelmisele küsimusele jaatavalt, siis kas oled varem ka noorte-/üldtantsupeol tantsupeol käinud?
3. Mis motiveeris sind TÜ VKA rahvatantsurühmaga ühinema? Kui neid põhjuseid on mitu, nimeta need kõik. Märki ära need faktorid, mis Sind motiveerisid. Järjesta olulisuse järjekorras (1-kõige olulisem, 5-kõige vähem oluline)
  - a) Sõber kutsus
  - b) Saada ainepunkte
  - c) Soov tantsida
  - d) Soov jõuda tantsupeole
  - e) Muu: .....
4. Mis motiveerib Sind siin rühmas käima? Kui neid põhjuseid on mitu, märki need kõik.
  - a) Et veeta sõpradega aega
  - b) Saada ainepunkte
  - c) Soov tantsida
  - d) Soov jõuda tantsupeole
  - e) Muu: .....
5. Kui vaatad tagasi sellele õppeaastale, siis mis oli TÜ VKA rahvatantsu rühmas käimise juures positiivset?
6. Mis võiks järgmistel õppeaastatel TÜ VKA rahvatantsurühmas olla teisiti? Paku ideid mida saab rahvatantsurühma juhendaja selleks ära teha?

SUMMARY

In this thesis I was looking for an answer for the question: what should a dance teacher keep in mind and know, when his/her group is participating in the process of Song and Dance Celebration? This thesis is written in the example of estonian folk dance groups in Univeristy of Tartu Viljandi Culture Academy. The piece is based on a practical work and analysis done through questionnaire and other written sources.

In the first chapter I am bringing out requirements to participate in the process Dance Celebration, school's interest and support in this and also some aspects dance teacher should know about teaching folk dance group who is participating in the process.

The second and the third chapters are about practical work, where I analyse groups' dance technical level, motivation, social aspects and final performance in three subchapters: before the first examination, time between two examinations and after the second examination.

In the fourth chapter I bring out different factors, dance teacher should know teaching a group that's in the process of Dance Celebration. As in the university there are grown up students, I also analyse groups through basic knowledge in andragogics.

In conclusion one can say that besides being a dance teacher in university, estonian folk dance teacher should also cope with many other tasks – communicate with different institutional people, take care of estonian folk dance clothes and training rooms, take part of the workshops for the Dance Celeration and deal with motivation of dancers. The fact,

that motivation, dance technical level and social aspect are really tied and affect each other, got confirmed. Therefore estonian folk dance teacher should be ready to deal with several different aspects.

LIHTLITSENTS

Mina, Laura Mander (sünnikuupäev: 24.05.1994)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Rahvatantsurühma juhendamise TÕ VKA's“, mille juhendaja on Ele Viskus.

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, 25.05.2017 (*kp*)